

Február 3. – A magyar rejtvényfejtők napja

Sajtóháttéranyag

„A keresztrejtvény a szivar és a whisky mellett az unalom legnagyobb ellensége...
Aki nem találja meg az élet boldogságát, annak ezek a fehér-fekete kockák menedéket kínálnak.” (Winston Churchill)

„A rejtvény és a költemény, ha nem is egy anyaméh gyermekei, de ugyancsak közeli vérrokonok...
A rejtvényfejtők tán maguk sem sejtik, hogy midőn valamit kitalálnak,
azt a szellemi gyönyört próbálgatják, mint amikor a költők valamire rátalálnak.” (Illyés Gyula)

A keresztrejtvény története

A legenda szerint egy fokvárosi fegyenc volt az, aki egy helyi lapnak felajánlotta „kereszt szó-fejtőjét”. Victor Orville angol földbirtokos közlekedési kihágás miatt töltötte büntetését a fokvárosi börtönben. Ott, a cella falán az ablakrácsokon keresztül besűrűdő fény által kirajzolt árnyábrát töltötte ki önmaga szórakoztatására.

A ma ismert keresztrejtvény ősenek, *a világ első keresztrejtvényének* tartott fejtörő 1913. december 21-én jelent meg a The New York Sunday World című amerikai újságban. Készítője a lap egyik újságírója, Arthur Wynne, aki jelentős változást hozott a rejtvénykészítés történetében. Wynne olyan „gyémántkristály” alakú ábrát szerkesztett, amelyben már függőlegesen és vízszintesen is más-más szót lehetett megfejteni. Ezt követően egyre több, az olvasók által készített rejtvény érkezett a szerkesztőhöz, aki ezekből válogatva már állandó rovattá tudta tenni a keresztrejtvényt. A nagy népszerűséget jelzi, hogy szinte hónapok alatt újabb típusok és formák jelentek meg.

1924-ben adták ki az első, már több rejtvényt is tartalmazó könyvet, amely rögtön nagy siker lett. Az első kiadás egy nap alatt elfogyott. Innen már megállíthatatlan volt a keresztrejtvény sikere. Európában az első rejtvény Angliában látott napvilágot 1924-ben, azonban ezek nehézségi foka már sokkal nagyobb volt, mint az amerikaié: nagyobb ábra, nehezebb meghatározásokkal.

Természetesen nemcsak pártolói voltak a keresztrejtvénynek, hanem ellenzői is. 1925-ben így írt a firenzei Diana d' Atheno lap szerkesztője: „Mindazok a napi- és hetilapok vagy folyóiratok, amelyek keresztrejtvényt közölnek, butítják az embereket. Azon nyomtatványok közül, amelyeket valaha is kiadtak a keresztrejtvények a legbárgyúbbak ...”. Elhamarkodott ítéletét mi sem jelzi jobban, mint a rejtvénykészítés és -fejtés máig töretlen sikere.

Az első magyar keresztrejtvény

Magyarországon 1925. január 22-én jelent meg az első „kereszt szórejtvény”; a Ma Este című hetilap hasábjain – a néhány éve elhunyt – Kristóf Károly tollából. Bár felépítése és nyelvezete nem teljesen felel meg a mai szokásoknak, mégis igen érdekes történeti kuriózum. A kereszt szórejtvény mellett a nyeremény is nagyon újszerű volt. Az akkoriban divatos lett mahdzsong játékot sorsoltak ki a helyes megfejtők között.

Ezt követően néhány hét múlva szinte minden újságban helyet kapott a népszerű fejtörő. Sikerére jellemző, hogy a kiadók egymást túlcitálva próbáltak minél több olvasót meghódítani: például a Pesti Napló egyik keresztrejtvény-pályázatán a fődíj egy körüti bérház volt. Napjainkban pedig már több mint 100 rejtvényújság közül válogathatnak az újságos standokon az érdeklők, a legismertebb rejtvényújság a Füles 1957. február 3-án, 53 évvel ezelőtt jelent meg először.

Erre a napra emlékezve, 2007-től minden év február 3-án ünnepeljük a Magyar rejtvényfejtők napját.

Az első rejtvényfejtő-versenyek

Magyarországon 1968-ban, Pécsen alakult meg az első rejtvényfejtő-klub, ahol előbb „háziversenyeket” rendeztek, majd sor került az első városok közötti versenyre is, Szekszárdra. Később a Füles koordinálásával gombamód szaporodtak a rejtvényfejtő-klubok az ország minden táján, és rendszeresen találkoztak is országos versenyeken az ország legjobb rejtvényfejtői. Az évtizedek során kialakult szabályok szerint különböző kategóriákban (kezdőtől mesterig), illetve egyéni- és csapatfordulókban mérik össze tudásukat a rejtvényfejtők.

1996 óta a Rejtvényfejtők Országos Egyesülete szervezi a hazai rejtvényfejtő-versenyeket. Idén 20 versenyre került sor az ország szinte minden táján: Pécestől Békéscsabáig, Encstől Székesfehérvárig, Szegedről Balassagyarmatig.

Rejtvényfejtő-világbajnokságok

A különböző országokban működő egyesületek között is felmerült az igény, hogy összemérjék erejük a különböző országok rejtvényfejtői. Hosszas előkészítés után 1992-ben New Yorkban került megrendezésre az 1. Rejtvényfejtő-világbajnokság.

Ezen a versenyeken természetesen nem hagyományos keresztrejtvények a feladványok, hiszen a fair play szellemében csak olyan rejtvények lehetnek a feladványok, amelyek nyelv- és kultúrasemlegesek. Tehát elsősorban logikai, matematikai feladványok. Nagy siker a hazai rejtvénytmozgalomnak, hogy **1999 és 2005 után 2011-ben újra Magyarország adhat otthont a világ legjobb rejtvényfejtőinek.** A Rejtvény-világszövetség tagjaként, a ROE szervezi az októberben megrendezésre kerülő 20. Rejtvényfejtő-világbajnokságot és a 6. Sudoku-világbajnokságot is. A világversenyeken hazánk hagyományos jól szerepel, négyszer szerzett a magyar csapat bronzérmet, egyéniben pedig egyszer arany- és ezüstérmet. 2006-ban pedig, a Rio de Janeiróban rendezett vb-n jutott a csúcsra **Madarassy Pál, aki a rejtvényfejtés első magyar világbajnoka.**

Versenyinfó:

WWW.ROE.INI.HU

06-1-210-3956

06-30-9342-173